

TISKOVÁ ZPRÁVA

Akademici a akademičky 2017: Stres, nejistota, nízké mzdy a negativní postoje k rodičovství

Praha, 6. září 2018 – Národní kontaktní centrum – gender a věda Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i. v letech 2017-18 provedlo **výzkum mapující pracovní podmínky a stav personální politiky na českých vědeckých institucích.**

Výzkum sestával z reprezentativního dotazníkového šetření cíleného na akademické a vědecké pracovníky a pracovnice ve veřejném sektoru¹ a z kvalitativní studie založené na 40 polostrukturovaných rozhovorech provedených na dvou vysokoškolských pracovištích a dvou veřejných výzkumných institucích z různých vědních oblastí.²

„Výzkum poukázal na problematické aspekty personálního řízení českých vědeckých institucí a pracovních podmínek v české vědě, které mají negativní dopady na vědeckou práci a profesní rozvoj akademiků,“ říká Kateřina Cidlinská, spoluautorka šetření.

Výzkum věnuje pozornost odlišným dopadům pracovních podmínek na různé skupiny akademiků, zejména na ženy a muže a dále na etablované a začínající vědce. Zároveň poukazuje na příčiny vzniku daných problémů a současné překážky jejich odstraňování.

Nejvýraznějším projevem pasivního přístupu k personální politice je **velká míra netransparentnosti**, zejména ve vztahu k **přidělování finančních prostředků**, různých typů úvazků a smluv na dobu neurčitou a k **pravidlům kariérního růstu**, která se týkala všech zkoumaných institucí.

„Tato netransparentnost přispívá k nedůvěře vědců a vědkyň vůči vedení, snižuje motivaci doktorandů pokračovat v akademické dráze, vytváří překážky pro kariérní rozvoj žen z důvodu absence pravidel odchodu a návratu z mateřské a rodičovské „dovolené“ a výrazně posiluje v ČR rozšířený fenomén tzv. akademického inbreedingu,“ pojmenovává negativní dopady netransparentnosti Nina Fárová, spoluautorka výzkumu.

---

¹ Výzkum byl proveden ve spolupráci s Centrem pro výzkum veřejného mínění SOÚ AV ČR, v.v.i. Šetření se zúčastnilo 2089 respondentek a respondentů.

² Výzkum byl součástí projektu Analýza bariér a strategie podpory genderové rovnosti ve vědě a výzkumu, který byl financován v rámci Operačního programu Zaměstnanost (registrační číslo: CZ.03.1.51/0.0/0.0/15_028/0003571).

Zde jsou hlavní zjištění kvantitativní části výzkumu:

- V rámci všech typů institucí se **ženy** častěji koncentrují **v nejnižších mzdových skupinách**. Nejméně příznivá je situace žen na VŠ, z nichž 43 % pobírá mzdu do 25 tisíc měsíčně.
- Nějakou **vedoucí pozici** v akademické instituci zastávalo **30 % mužů**, avšak pouze **17,5 % žen**. Nejvýraznější rozdíly jsou v podílech žen a mužů ve vyšší úrovni vedení (7,7 % mužů vs. 3 % žen) a v rámci přírodovědných/technických oborů (v rámci AV a VVI činí rozdíl téměř 22 %).
- **29 % dotázaných žen** se domnívá, že **muži a ženy na jejich pracovišti nemají rovné šance prosadit se do vedoucích a rozhodovacích pozic**. Dle 23,6 % nezacházejí nadřízení s muži a ženami rovným způsobem.
- **31,7 % žen** zaznamenalo u svých kolegů/yň nebo nadřízených názor, že **není vhodné zůstat na rodičovské dále než rok**. 29,9 % se setkalo s tvrzením, že by nebylo vhodné mít v nejbližší době děti, a 14,7 % pak dokonce s názorem, že by musely opustit zaměstnání, pokud by měly děti.
- Pouze 39 % akademiček a akademiků působících na VŠ se domnívá, že by se po snížení úvazku z důvodu péče mohli znovu vrátit na vyšší úvazek.

V případě všech oblastí práce, s nimiž akademici a akademičky vyjadřují nejčastěji **nespokojenost**, vykazují **ženy negativnější hodnoty než muži**. Nejkritičtější je vnímáno nízké **finanční ohodnocení**, s nímž je nespokojeno 68 % žen a 60 % mužů a **hodnocení pracovního výkonu** (41,5 % žen a 32,5 % mužů). Nejvýraznější genderový rozdíl panuje v oblasti hodnocení vlastních pracovních vyhlídek, které vnímá negativně 38,7 % žen a 28,5 % mužů.

Nejvyšší míru nejistoty ohledně vlastní pracovní budoucnosti pociťují lidé, kteří jsou financováni výhradně nebo z většiny **z účelových zdrojů**. V těchto pozicích se přitom častěji koncentrují **ženy** – na AV je výhradně z účelových zdrojů financováno **26,8 % žen** a 18,7 % mužů, na VVI **30,2 % žen** a 19,3 % mužů.

Projektový tým rovněž klíčovými aktéry české vědní politiky **navrhl opatření**, jak zlepšovat podmínky profesního rozvoje vědkyň a vědců.

Na webu Věda a výzkum ode dneška budeme postupně [publikovat zkrácené výstupy](#) výzkumu.

Výsledky výzkumu budou také prezentovány na [5. národní konferenci o genderu a vědě 30. října 2018 v prostorách Akademie věd ČR](#).

Pro více informací či rozhovor s autorkami výzkumu pište na nada.strakova@soc.cas.cz nebo volejte 731 450 719.